proLékaře.cz | 3.11.2026

doi: 10.48095/cccsnn202627

100 let české neurologické kliniky Univerzity Karlovy

Ladislav Haškovec a založení Kliniky pro choroby nervové Univerzity Karlovy

Ladislav Haškovec and establishing the University Department for Nervous Diseases of Charles University

Redakční rada potvrzuje, že rukopis práce splnil ICMJE kritéria pro publikace zasílané do biomedicínských časopisů.
The Editorial Board declares that the manuscript met the ICMJE "uniform requirements" for biomedical papers.

E. Růžička

Neurologická klinika
1. LF UK a VFN v Praze

✉
prof. MUDr. Evžen Růžička, DrSc.
Neurologická klinika
1. LF UK a VFN v Praze
Kateřinská 30
120 00 Praha 2
e-mail: evzen.ruzicka@lf1.cuni.cz

Přijato k recenzi: 12. 2. 2026
Přijato do tisku: 17. 2. 2026

Souhrn
Ladislav Haškovec byl ústřední zakladatelskou osobností oboru neurologie v českém prostředí. Po tři desetiletí prosazoval neurologii jako samostatnou výukovou i klinickou disciplínu, ale až v roce 1926 dosáhl založení „Kliniky pro choroby nervové" na lékařské fakultě Univerzity Karlovy. Bylo mu pak dopřáno už jen deset let vedení kliniky. Trvalým motivem jeho dráhy nebyl jen odborný rozvoj, ale také vytrvalý zápas o lůžka, ambulance, laboratoře a personál – tedy o „infrastrukturu" oboru. Článek sleduje Haškovcovu cestu od habilitace z neuropatologie v roce 1896 přes budování první neurologické ambulance a oddělení v nemocnici na Františku až k institucionálnímu ukotvení kliniky v bývalém klášteře na Karlově. Na základě archivních pramenů analyzuje okolnosti jejího vzniku, personální zázemí i roli Haškovcových spolupracovníků a žáků. Text se rovněž zabývá otázkou jeho prvenství mezi habilitovanými neurology v českých zemích a zasazuje jeho působení do širšího středoevropského kontextu vývoje moderní neurologie.

Abstract
Ladislav Haškovec was the central founding figure in the field of neurology in the Czech lands. For three decades, he advocated the recognition of neurology as an independent teaching and clinical discipline; however, it was not until 1926 that he succeeded in establishing the "University Department for Nervous Diseases" at the Faculty of Medicine of Charles University. He was then granted only ten years to lead the department. A persistent motive of his career was not merely the scientific development of the field, but also a sustained struggle for beds, outpatient facilities, laboratories, and personnel – in other words, for the "infrastructure" of the discipline. The article traces Haškovec's professional trajectory from his habilitation in neuropathology in 1896, through the establishment of the first neurological outpatient clinic and ward at Na Františku Hospital, to the institutional consolidation of the department in the former monastery at Karlov. Drawing on archival sources, it analyses the circumstances of its foundation, its staffing conditions, and the role of Haškovec`s collaborators and pupils. The study also addresses the question of his priority among habilitated neurologists in the Czech lands and situates his work within the broader Central European context of the emergence of modern neurology.

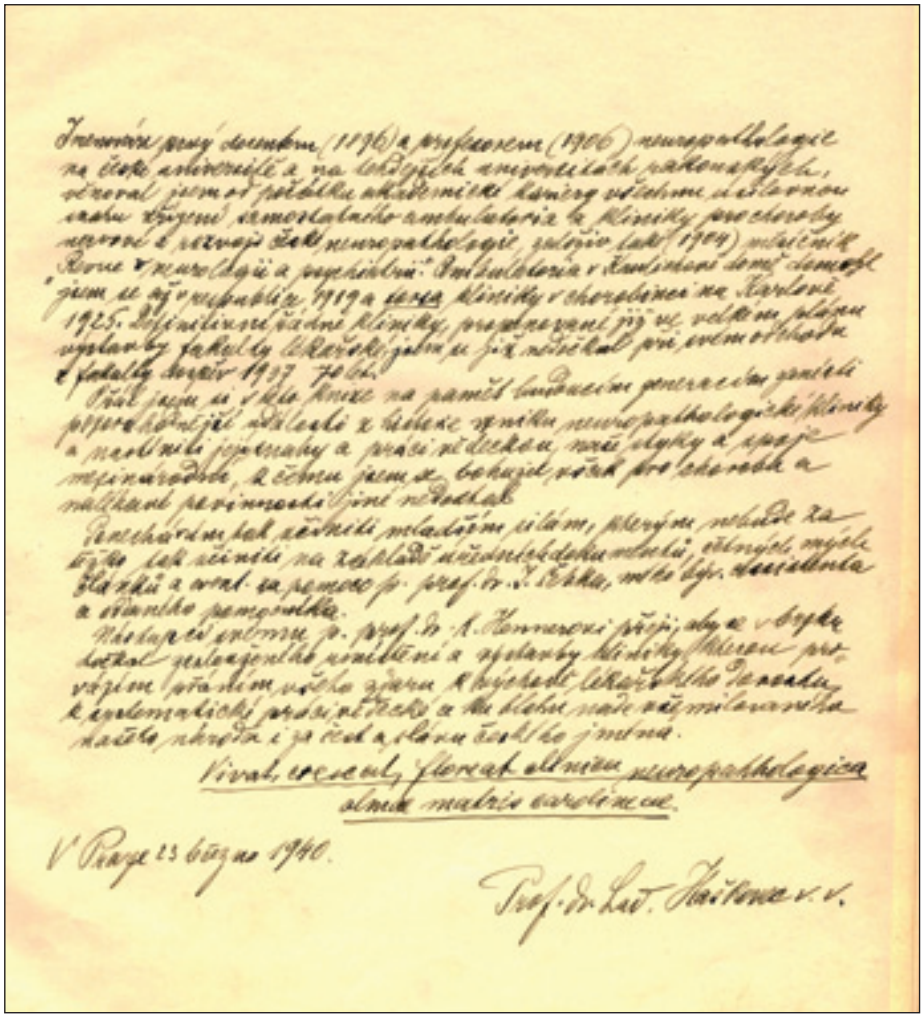
Klíčová slova
Ladislav Haškovec – historie neurologie – Univerzita Karlova – česká neurologická klinika – habilitace – neuropatologie – Rakousko-Uhersko – eugenika

Key words
Ladislav Haškovec – history of neurology – Charles University – Czech university department of neurology – habilitation – neuropathology – Austria-Hungary – eugenics

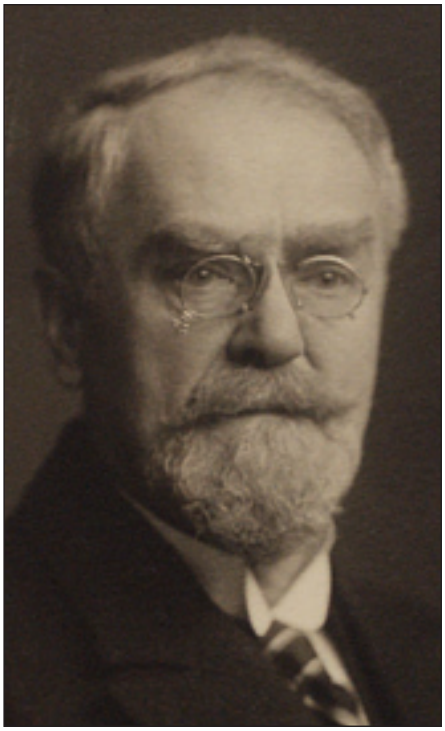
Úvod
V březnu 1940, čtyři roky před svou smrtí, se profesor Ladislav Haškovec (1866–1944) v úvodním zápisu do nově založené pamětní knihy Neurologické kliniky neubránil hořkosti. Ač byl jmenován „prvý docentem a profesorem neuropathologie na české universitě a na tehdejších universitách rakouských" a navzdory tomu, že od počátku své akademické kariéry věnoval usilovnou snahu rozvoji oboru a zřízení samostatné kliniky pro choroby nervové, domohl se jen „torsa kliniky v chudobinci na Karlově" (obr. 1). Přeje tedy svému nástupci profesoru Hennerovi, aby se „v brzku dočkal zaslouženého umístění a výstavby kliniky", kterou provází „přáním všeho zdaru k výchově lékařského dorostu, k systematické práci vědecké a ku blahu nade vše milovaného našeho národa i za čest a slávu českého jména."

Snad by Ladislav Haškovec dnes měl důvody k optimističtějšímu pohledu. I po sto letech zůstává jeho jméno spojeno nejen s Klinikou pro choroby nervové Univerzity

proLékaře.cz | 3.11.2026

Obr. 1. Zápis prof. Ladislava Haškovce v pamětní knize Neurologické kliniky, 23. 3. 1940.
Fig. 1. Entry by Prof. Ladislav Haškovec in the commemorative book of the University Department of Neurology, March 23, 1940.

Obr. 2. Prof. Ladislav Haškovec (18. 5. 1866, Bechyně – 16. 1. 1944, Praha) (foto cca 1925, pozůstalosti MUDr. Theodora Dosužkova, se svolením Anastazie Kopřivové).
Fig. 2. Prof. Ladislav Haškovec (May 18, 1866, Bechyně – January 16, 1944, Prague), photograph circa 1925 (from the estate of Dr. Theodor Dosužkov, with the permission of Anastazie Kopřivová).

Karlovy, ale nadto se vznikem a dalším rozvojem oboru neurologie v našich zemích.

Mnoho již bylo napsáno o Haškovcově životní dráze a zakladatelské roli pro československou neurologii [1–3], o jeho vědecké a veřejné publikační činnosti i o jeho otcovství časopisu, na jehož stránkách čtete tato slova [4]. Zbývají však nejasnosti: Co z dobových peripetií vzniku kliniky a oboru se dá vztáhnout k dnešku? Měl Haškovec žáky? Jakou roli sehráli v rozvoji české a slovenské neurologie? Byl Haškovec opravdu prvním docentem neurologie v Rakousko-Uhersku? Jak významné byly Haškovcovy další aktivity? K zodpovězení těchto otázek mohou přispět nově nalezené dokumenty a dosud nezveřejněné archivní materiály.

Cesta k neurologii

Ladislav Haškovec (obr. 2) pocházel z početné rodiny, v níž se dbalo na vzdělání dětí. Z devíti sourozenců sedm odmaturovalo, čtyři získali vysokoškolské vzdělání a dva se stali univerzitními profesory – vedle Ladislava ještě jeho mladší bratr Prokop Miroslav, význačný romanista a literární historik. Ladislav Haškovec absolvoval českou lékařskou fakultu Karlo-Ferdinandovy Univerzity v roce 1891 (tab. 1) a po roční práci na místě nehonorovaného asistenta (neplaceného mladšího lékaře v tehdejším názvosloví) na interní klinice nastoupil od roku 1892 již jako honorovaný asistent na psychiatrické klinice, sídlící tehdy v Ústavu choromyslných v Kateřinské ulici č. 30 [5]. Rozhodujícím okamžikem pro jeho další zaměření se pak stal zimní semestr 1892/1893, kdy absolvoval stipendijní pobyt na klinice Jeana-Martina Charcota (1825–1893) v nemocnici la Salpêtrière v Paříži, jednom z tehdejších světových center moderní neurologie [6]. V roce 1896 se Haškovec – ještě jako asistent psychiatrické kliniky – habilitoval z neuropatologie (dobový název pro klinický obor neurologie) s přednáškou „O významu autointoxikace pro choroby nervstva“. Od roku 1897 je ve stavu univerzity veden jako soukromý docent neuropatologie bez příslušnosti k určitému ústavu, udává pouze adresu své praxe – vůbec první samostatné neurologické ambulance v Čechách – v centru Prahy, v Perlové ulici č. 10 (později č. 9) [5]. V roce 1906 byl Ladislavu Haškovcovi udělen titul mimořádného profesora a konečně 24. 12. 1919 byl jmenován řádným profesorem neuropatologie na Univerzitě Karlově v Praze [5].

Zápas o klinické zázemí

Vůdčím motivem Haškovcova života v neurologii musel být – vedle jeho odborných, vědeckých a pedagogických cílů – dlouhodobý zápas o prostor, personál a lůžka, tedy o podmínky, bez nichž nemůže vzniknout klinika. Právě otázka „kde a na jakých pacientech“ se bude neurologie rozvíjet a učit, byla na české lékařské fakultě v Praze klíčovým problémem. Od letního semestru 1897 začal Haškovec soustavně přednášet a vypisoval

proLékaře.cz | 3.11.2026

Tab. 1. Historie neurologie v životě Ladislava Haškovce.

Rok / datum	Milník
31. 1. 1891	MUDr., Česká lékařská fakulta c. k. Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze
zimní semestr 1892/1893	studijní pobyt na Charcotově Clinique des maladies du système nerveux v nemocnici la Salpêtrière v Paříži
21. 8. 1896	habilitace z neuropatologie, c. k. Karlo-Ferdinandova univerzita v Praze
letní semestr 1897	zahájení soustavné výuky neuropatologie (neurologie) na České lékařské fakultě c. k. Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze (přednášky a „Casuistikum chorob nervových" na různých místech)
listopad 1905	primariát a zřízení oddělení pro choroby nervové v nemocnici Milosrdných bratří Na Františku, tam výuka od zimního semestru 1907/1908
1915	zrušení oddělení Na Františku (válečné potřeby)
letní semestr 1919	Ambulatorium pro choroby nervové a laboratoře v Laryngologickém ústavu, Kaulichův dům, Karlovo nám. 21; placený asistent (J. Šebek)
24. 12. 1919	řádný profesor, examinátor
1. 4. 1925	převzetí péče v chorobinci na Karlově; příprava „klinického ústavu", od zimního semestru 1925/1926 tamtéž probíhá výuka „Choroby nervové, 4 hodiny týdně, s demonstracemi nemocných"
12. 1. 1926	souhlas Ministerstva školství a národní osvěty se vznikem „Kliniky pro choroby nervové" na Karlově
22. 4. 1926	souhlas profesorského sboru lékařské fakulty UK se zřízením kliniky s Haškovcem jako přednostou
od května 1929	přesun lůžkového oddělení z Karlova do Masarykových domovů v Krči, přesun ambulatoria na Karlov
konec letního semestru 1936	odchod do penze
16. 1. 1944	úmrtí v Praze

výuku neurologie pro studenty lékařské fakulty [7]. Obvykle se jednalo o přednášky ze symptomatologie a diagnostiky nervových chorob a ukázky nemocných s praktickým nácvikem neurologického vyšetření. Haškovcova pedagogika se však dlouho odehrávala „v podnájmu": střídal různé cizí posluchárny a provizorní prostory, často s tím, že čas a místo výuky budou oznámeny dodatečně, a rovněž přístup k nemocničním lůžkům a laboratořím byl pro nově se emancipující obor minimální [2,7].

První skutečně klinické ukotvení Haškovec získal od listopadu 1905 jako „primární lékař" v nemocnici milosrdných bratří Na Františku, kde si vymínil samostatné oddělení pro nervové choroby – první specializované oddělení tohoto typu u nás. Část vybavení pořídil z vlastních prostředků a argumentoval, že nemocniční odlišení nervových chorob je „přirozenou věcí vývoje" a pedagogickou nutností, nikoli věcně sporným experimentem [2]. Pracoviště zde fungovalo i jako výuková základna (přednášky od 1907), ale bylo zrušeno v roce 1915 v důsledku válečných potřeb. Částečnou náhradou se pak stala možnost využívat prostory laryngologického ústavu v tzv. Kaulichově domě na Karlově náměstí 21 pro neurologickou ambulanci, od roku 1918 i pro serologickou a histologickou laboratoř. V roce 1918 bylo Haškovcovi poprvé přiděleno místo pro placeného asistenta, kterým se stal student medicíny Jan Šebek. Dne 24. 12. 1919 byl pak Haškovec jmenován řádným profesorem neurologie, ale o vlastní lůžkové pracoviště musel dále bojovat [2,5].

K rozhodujícímu obratu došlo až v dubnu 1925, kdy byl Haškovec pověřen vedením lékařské péče pro chudé a nevyléčitelně nemocné v městském chorobinci, sídlícím ve zrušeném augustiniánském klášteře Na Karlově (obr. 3). V přípisu ministerstvu školství z 8. 4. 1925 Haškovec označil získání ústavu za významné obohacení fakulty pro účely bádací a vyučovací. Popsal chorobinec jako budovu se světlými, účelně upravenými místnostmi pro cca 300 nemocných, s převahou nervových a mozkových chorob – tedy jako vhodnou základnu pro výuku i výzkum, „sám neurologický ústav" [2,8]. V přípisu z června 1925 detailně specifikoval parametry pracoviště: z 30 místností vyčlenil devět pro klinické pacienty s nervovými chorobami; péči zajišťovalo devět školených ošetřovatelek a dva nehonorovaní asistenti [2,8]. Chyběla posluchárna, laboratoře i místnosti pro ambulance, nicméně Haškovec zde zahájil výuku i rigorózní zkoušky (obr. 3) [7]. V listopadu 1925 Haškovec na výzvu Ministerstva školství vypracoval další návrh zahrnující název nové kliniky i výčet typických diagnóz a demonstračního materiálu (mj. cévní mozkové syndromy, parkinsonské a encefalitické syndromy, různé druhy třesu, kontraktury, neurosyfilis aj.) [2]. Ministerstvo školství následně v lednu 1926 schválilo, aby se oddělení v chorobinci na Karlově nazývalo „Klinikou pro choroby nervové" a aby ambulance v Kaulichově domě tvořila její součást. Vznik kliniky se ale zpožďoval a provázely jej administrativní nesrovnalosti. Ačkoli byl v té době prof. Haškovec děkanem české lékařské fakulty, profesorský sbor postupoval, jako by ministerský přípis neexistoval, a vzal rozhodnutí Ministerstva na vědomí až 22. 4. 1926 [2]. Tento den lze tedy brát za oficiální datum založení neurologické kliniky.

Radost, kterou Haškovec nepochybně zažíval při otevření vlastní kliniky, byla snižována skutečností, že v chorobinci na Karlově byli přijímáni pouze nemajetní staří nebo chronicky nemocní lidé a nebylo možné hospitalizovat neurologické pacienty dle okamžité potřeby. Haškovce snad mohlo uklidňovat vědomí, že i Charcotovo oddělení vzniklo v pařížském městském chorobinci. Na Karlově ovšem nebylo k dispozici ani místo pro ambulanci kliniky, která musela zůstat v nevyhovujících prostorech Kaulichova domu a laboratoře i výukové prostory byly umístěny v provizorních podmínkách.

Nová naděje svitla, když byly městský chorobinec a starobinec v květnu roku 1929 pře-

proLékaře.cz | 3.11.2026

Obr. 3. (a) Klášter na Karlově, pohled od západu; (b) pohled na nádvorní křídlo a hlavní vstup do budovy; (c) brána klášterního areálu od ulice Ke Karlovu (nápis na tabuli: Universita Karlova – Klinika pro choroby nervové – Přednosta Prof. Dr. Lad. Haškovec); (d) pacientský pokoj; (e) přednášková místnost; (a–e) z pozůstalosti MUDr. Theodora Dosužkova, se svolením Anastazie Kopřivové; (f) vyšetřovna v roce 1926 (se svolením Archivu hlavního města Prahy, sig. II – 529).

Fig. 3. (a) Monastery at Karlov, western view; (b) view of the courtyard wing and main entrance to the building; (c) gate of the monastery complex from Ke Karlovu Street (sign reading: Charles University – Department for Nervous Diseases – Head Prof. Dr. Lad. Haškovec); (d) patient room; (e) lecture hall; (a–e) from the estate of MUDr. Theodor Dosužkov, published with permission of Anastazie Kopřivová; (f) examination room, photo 1926 (Prague City Archives, sig. II – 529, published with permission).

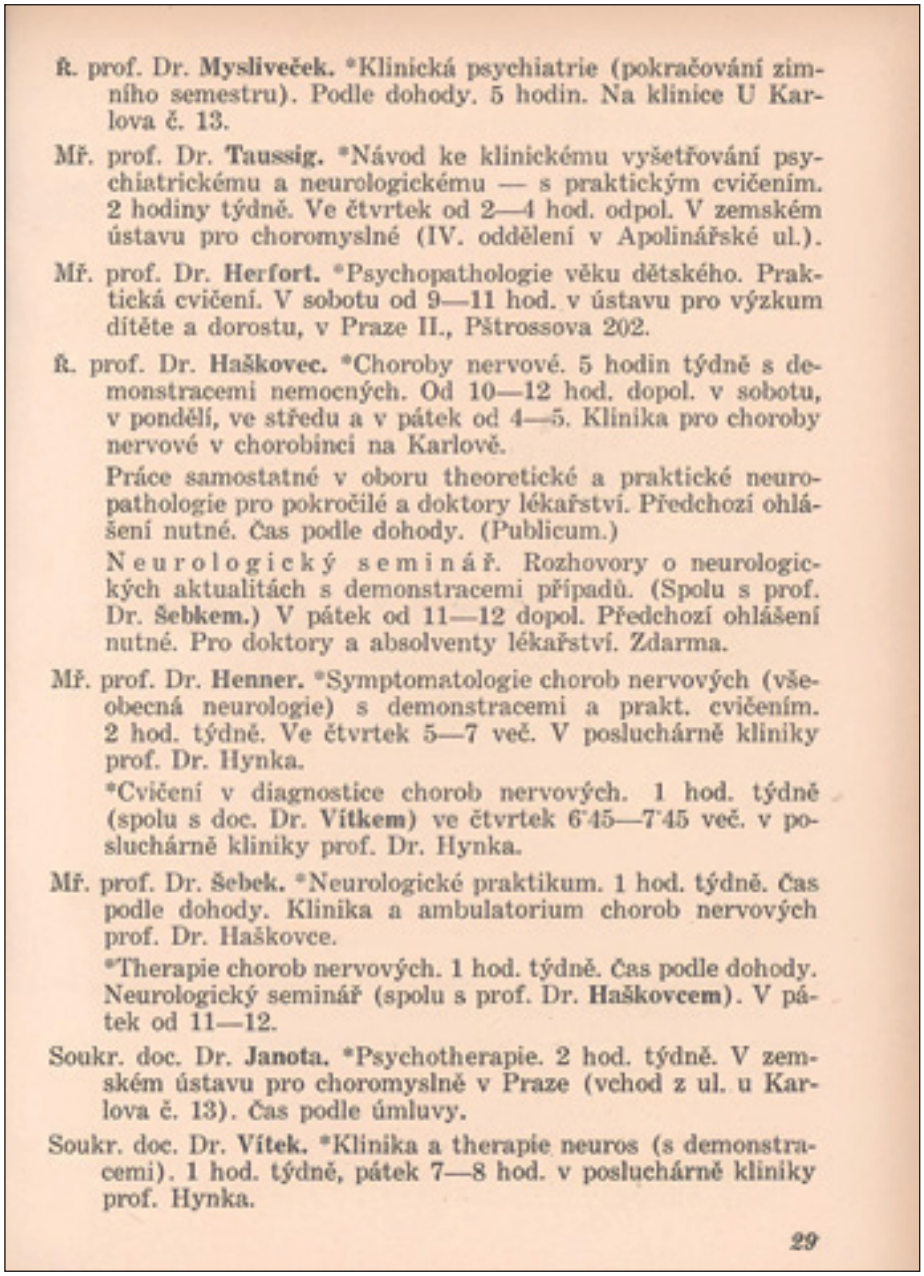
proLékaře.cz | 3.11.2026

stěhovány do nově otevřených moderně vybavených Masarykových domovů v Krči. Tam neurologická klinika nesla odpovědnost za 400lůžkové oddělení [9], jež se ještě později rozšířilo [10]. Vedením oddělení v Krči byl pověřen MUDr. Jan Šebek spolu se střídajícími se mladšími lékaři, často z řad externistů (mezi nimi byli i MUDr. Jiří Šimek, který se pak na osamostatněné neurologické oddělení nemocnice v Krči vrátil jako přednosta od roku 1951, a MUDr. Eliška Klimková-Deutschová, pozdější přednostka neurologické kliniky UK v Plzni) [11]. Ladislav Haškovec na oddělení do Krče docházel jen zřídka [9,12]. Nadále pracoval na Karlově, kde se v prostorách uvolněných po lůžkovém oddělení konečně podařilo zřídit neurologické ambulatorium, histologicko-serologické a chemické laboratoře, knihovnu, posluchárnu, pracovnu, pokoje asistentů a sál s několika klinickými lůžky, na něž byli dováženi vhodní „výukoví" pacienti z Krče („Na přednášky se dirigovaly případy z Krče. Tito se z počátku velmi často zdráhali dáti se demonstrovati, ale hmotná odměna z ruky profesorovy dovedla změniti situaci, takže později, když se blížila sobota, nestačil jsem v Krči přijímati přihlášky chovanců k cestě na Karlov.") [9].

Rozvoj výuky neurologie na české lékařské fakultě UK na konci Haškovcovy éry dokládá Seznam přednášek pro letní semestr roku 1936, kde kromě prof. Haškovce a Šebka, kteří vypsali pravidelné přednášky s demonstracemi nemocných, praktikum a neurologický seminář na Klinice pro choroby nervové v chorobinci na Karlově (celkem 7 hodin týdně, plus „Práce samostatné v oboru theoretické a praktické neuropathologie pro pokročilé a doktory lékařství"). Zároveň nabízeli výuku na neurologická témata také prof. Henner a doc. Vítek v posluchárně I. interní kliniky prof. Dr. Hynka (obr. 4). Neurologickou propedeutiku dále vypisovali také prof. Dr. Taussig a doc. Vladimír Haškovec (syn Ladislava Haškovce) na psychiatrické klinice [7].

Ladislav Haškovec stál v čele kliniky dalších deset let až do dovršení 70 let. Ke 30. 6. 1936 se rozhodl odejít na odpočinek, nevyužil tedy možnost prodloužení o „čestný rok" [2]. Po Haškovcově odchodu zůstalo přednostenské místo jeden rok neobsazeno, jeho předpokládaný následovník prof. Šebek byl pověřen pouze zastupováním. Od 1. 10. 1937 pak byl novým přednostou české neurologické kliniky jmenován prof. Kamil Henner (1895–1967) [2,5].

Prof. Haškovec na kliniku ještě docházel, ale čím dál více jej omezovaly zdravotní pro-

ř. prof. Dr. **Mysliveček.** *Klinická psychiatrie (pokračování zimního semestru). Podle dohody. 5 hodin. Na klinice U Karlova č. 13.

Mř. prof. Dr. **Taussig.** *Návod ke klinickému vyšetřování psychiatrickému a neurologickému — s praktickým cvičením. 2 hodiny týdně. Ve čtvrtek od 2—4 hod. odpol. V zemském ústavu pro choromyslné (IV. oddělení v Apolinářské ul.).

Mř. prof. Dr. **Herfort.** *Psychopathologie věku dětského. Praktická cvičení. V sobotu od 9—11 hod. v ústavu pro výzkum dítěte a dorostu, v Praze II., Pštrossova 202.

ř. prof. Dr. **Haškovec.** *Choroby nervové. 5 hodin týdně s demonstracemi nemocných. Od 10—12 hod. dopol. v sobotu, v pondělí, ve středu a v pátek od 4—5. Klinika pro choroby nervové v chorobinci na Karlově.

Práce samostatné v oboru theoretické a praktické neuropathologie pro pokročilé a doktory lékařství. Předchozí ohlášení nutné. Čas podle dohody. (Publicum.)

Neurologický seminář. Rozhovory o neurologických aktualitách s demonstracemi případů. (Spolu s prof. Dr. **Šebkem.**) V pátek od 11—12 dopol. Předchozí ohlášení nutné. Pro doktory a absolventy lékařství. Zdarma.

Mř. prof. Dr. **Henner.** *Symptomatologie chorob nervových (všeobecná neurologie) s demonstracemi a prakt. cvičením. 2 hod. týdně. Ve čtvrtek 5—7 več. V posluchárně kliniky prof. Dr. Hynka.

*Cvičení v diagnostice chorob nervových. 1 hod. týdně (spolu s doc. Dr. **Vítkem**) ve čtvrtek 6·45—7·45 več. v posluchárně kliniky prof. Dr. Hynka.

Mř. prof. Dr. **Šebek.** *Neurologické praktikum. 1 hod. týdně. Čas podle dohody. Klinika a ambulatorium chorob nervových prof. Dr. Haškovce.

*Therapie chorob nervových. 1 hod. týdně. Čas podle dohody. Neurologický seminář (spolu s prof. Dr. **Haškovcem**). V pátek od 11—12.

Soukr. doc. Dr. **Janota.** *Psychotherapie. 2 hod. týdně. V zemském ústavu pro choromyslně v Praze (vchod z ul. u Karlova č. 13). Čas podle úmluvy.

Soukr. doc. Dr. **Vítek.** *Klinika a therapie neuros (s demonstracemi). 1 hod. týdně, pátek 7—8 hod. v posluchárně kliniky prof. Hynka.

29

Obr. 4. Seznam přednášek na Univerzitě Karlově v Praze v letním běhu 1936, str 29.
Fig. 4. List of lectures at Charles University in Prague, summer semester 1936, p. 29.

blémy (těžká cukrovka, amputace dolní končetiny pro gangrénu). Literárně dále pracoval, avšak nedokončil zamýšlenou učebnici Všeobecná symptomatologie a diagnostika chorob nervových. Manželka zemřela roku 1942 a syn Vladimír byl vězněn nacisty, závěrečné roky Haškovcova života tedy nebyly radostné [2,12].

Pokračování kliniky

Citujme zde dobové zápisy z Pamětní knihy kliniky (se zachováním původního pravopisu) [10]: „Prof. Dr. Kamil Henner převzal inventář kliniky neurologické od posavadního zástupce přednosty, prof. Šebka, na Karlově 30. 9. 1937. Ve školním roce 1937–1938 byla práce kliniky neurologické už značná, ale prostorově roztříštěná. Na Karlově byla oficiální ambulance kliniky a zůstal zde inventář. Druhá, přibližně stejně velká ambulance byla na klinice prof. Hynka, jako dříve, pokud prof. Henner byl nehonor. asistentem pro neurologii na klinice prof. Hynka a vedoucím lékařem tamější skupiny neurologické. Ordinace na klinice prof. Hynka sloužila hlavně nemocným z jednotlivých klinik Všeobecné nemocnice. Ambulance na Karlově sloužila nemocným extramurálním, obsahovala do-

proLékaře.cz | 3.11.2026

Tab. 2. Seznam žáků a spolupracovníků L. Haškovce na klinice (rekonstrukce ze seznamů osob UK, dle Knihy externistů Neurologické kliniky [11], dle Hlaváčkové et al. [2] a z otevřených zdrojů).

Jméno	Působení u Haškovce	Další doložené odborné působení
Jan Šebek (1895–1959)	placený asistent od 1918; docent 1927; mř. profesor 1933–1937	neurolog v Praze; od 1952 přednosta neurologie FN Královské Vinohrady
Josef Wiener / Joseph W. Winn (1901–1983)	pom. věd. síla, asistent 1923–1926	1939 emigrace do USA; neurolog v New Yorku (Mount Sinai Hospital, Montefiore Hospital); od 1957 Associate Professor
Fjodor (Theodor, Bohodar) Nikolajevič Dosužkov (1899–1982)	nehonorovaný asistent 1927–1934 (obr. 5)	neurolog a psychiatr v Praze; 1954–1966 Logopedický ústav; Společnost psychoanalytiků v Praze, přednášející na Pedagogické fakultě UK
Františka Bodláková (1895–1960)	první žena – asistentka kliniky 1929–1933	psychiatryně, psychiatrické léčebny
Eduard Bena (1899–1976)	nehonorovaný asistent 1929–1945; docent 1936	docent, zakladatel oboru fyziologie práce v ČSSR; 1951–1971 Ústav hygieny práce a chorob z povolání, 1952–1965 Ústav železničního zdravotnictví.
Josef Apetaur (1898–1955)	pom. věd. síla od 1929; asistent 1933–1936	psychiatr; habilitace 1948
Ella Folkmannová / Eliška Klimková-Deutschová (1906–1981)	nehonorovaná asistentka 1931–1933	neuropsychiatrická klinika Brno, 1942–1945 koncentrační tábory; habilitace 1962; přednostka neurologické kliniky LF UK Plzeň od 1962; profesorka 1967
Drago Šarič (1899–1955)	asistent 1932–1937; zástupce přednosty 1937	neurologická praxe
Jiří Šimek (1908–2000)	externista 1933-1934, asistent od r. 1939, docent 1946	docent neurologie, přednosta neurologického oddělení nemocnice v Krči 1951–1976
Jozef Černáček (1909–2006)	asistent 1935–1939	Komenského univerzita Bratislava; habilitace 1946; profesor 1947
Marie Vinařová / Čmolíková (1908–1989)	demonstrátorka, pom. věd. síla 1935–1937; asistentka 1937–1938	praktická lékařka
Další asistenti kliniky, později v terénní neurologické praxi: Vlastimil Bartoš (1897–1961), Ladislav Holeček (1899–1984), Jaromír Markl (1894–1962), František Střízek (1895–1974), Břetislav Studnička (1898–1985), Karel Uttl (1903–1988), Václav Zoubek (1897–1933)		

ČSSR – Československá socialistická republika

savadní kontingent ambulantních pacientů kliniky, dále nemocné zasílané fysikátem hlav. města Prahy. Na Karlově se též děla vyšetření chodících kandidátů přijetí do Masarykových domovů v Krči. Prof. Hynek, jako přednosta I. kliniky chorob vnitřních svěřil péči o ležící nemocné neurologické na své klinice i nadále prof. Hennerovi a jeho žákům, resp. klinice neurologické j. osobě právnické. Tou dobou měli jsme svých lůžek 15–20, mimo to některé nemocné ošetřované společně s internisty. V Masarykových domovech zůstalo dále neurologické oddělení svěřeno péči kliniky neurologické. Byly to pavilony B IV. a B I., polochorobinec na A V. a oddělení mladistvých žen a mužů. Přibližně to bylo kolem 670 pacientů [10]."

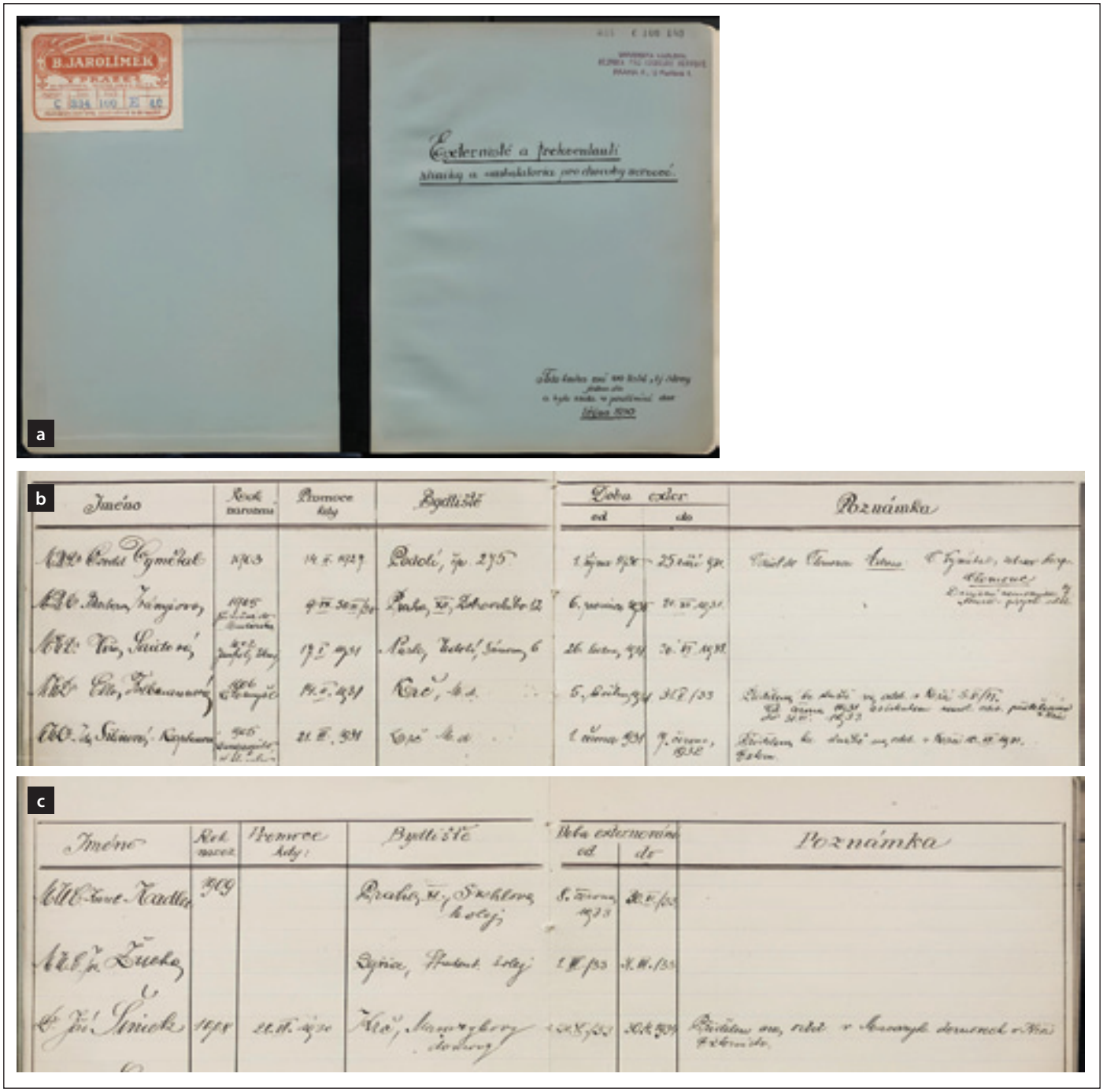
Od listopadu 1938 se lůžkové neurologické oddělení ve všeobecné nemocnici přesunulo z interní kliniky prof. Hynka do uvolněných budov dřívější vojenské nemocnice na Karlově náměstí (dnes tam sídlí tzv. divizní oddělení III. interní kliniky VFN a Ústav hematologie a krevní transfuze), kde měla neurologická klinika konečně získat samostatné prostory pro celou svou činnost: „Po příslušných jednáních prof. Hennera s ministerstvem školství, veř. prací a financí, s ředitelstvím Všeobecné nemocnice a j., bylo rozhodnuto konečně, že klinika neurologická se

Obr. 5. Prof. Ladislav Haškovec (vlevo) a MUDr. Theodor Dosužkov (1899–1982), cca 1920 (z pozůstalosti MUDr. Theodora Dosužkova, se svolením Anastazie Kopřivové).

Fig. 5. Prof. Ladislav Haškovec (left) and MUDr. Theodor Dosužkov (1899–1982), circa 1920 (estate of MUDr. Theodor Dosužkov, published with permission of Anastazie Kopřivová).

proLékaře.cz | 3.11.2026

Obr. 6. Externisté a frekventanti kliniky a ambulatoria pro choroby nervové (archiv Neurologické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze). (a) Předsádka a titulní list; (b) výřez z dvojstrany 2–3 (na 4. ř. seznamu MUDr. Ella Folkmannová); (c) výřez z dvojstrany 6–7 (na 3. ř. seznamu MUDr. Jiří Šimek).

Fig. 6. External physicians and trainees of the Department and Outpatient Unit for Nervous Diseases (Archive of the University Department of Neurology, First Faculty of Medicine, Charles University and General University Hospital in Prague). (a) Endpaper and title page; (b) detail of pp. 2–3 (4th line: MUDr. Ella Folkmannová); (c) detail of pp. 6–7 (3rd line: MUDr. Jiří Šimek).

přestěhuje z Karlova též do Všeobecné nemocnice, do příčného traktu budovy bývalé vojenské nemocnice, do nádvorních místností přízemních. Příslušné adaptace byly prováděny o prázdninách a na podzim roku 1939. … Konečně se mohla klinika z Karlova přestěhovati do vojenské nemocnice začátkem ledna 1940. V přízemí zřízeny laboratoře, tmavá místnost pro fysikální léčbu, tři místnosti ambulantní, therapeutický pokoj, čekárna a knihovna [10].“ Ale německá okupace, uzavření českých vysokých škol a další válečné události rozhodly jinak. V lednu 1940 už ve skutečnosti název klinika není aktuální a české neurologické oddělení se z důvodu válečných potřeb v roce 1943 opět vynuceně přesouvá, a to do budovy bývalého zubního ambulatoria na tzv. Křižovatce,

proLékaře.cz | 3.11.2026

Tab. 3. Habilitace – venia legendi (docent, Privatdozent) v neuropatologii (neurologii, patologii nervového systému) v Rakousko-Uhersku (do 1918).

Rok	Osoba	Univerzita	Obor a titul (dobová formulace)
1863	Moritz Rosenthal	Universität Wien	Universitäts-Professor für Nervenkrankheiten [16]; Elektrotherapie und Neuropathologie (Privatdozent, Pathologie und Therapie des Nervensystems) [19]
1873	Heinrich Obersteiner	Universität Wien	Privatdocent für Physiologie und Pathologie des Gehirns [16]; Physiologie und Pathologie des Nervensystems (Privatdozent) [21]
1885	Sigmund Freud	Universität Wien	Privatdocent für Nervenpathologie [16]; Neuropathologie (Privatdozent) [21]
1885	Julius Wagner-Jauregg	Universität Wien	Privatdocent für Nervenpathologie [16]; Privatdocent für Nervenpathologie Nervenkrankheiten und Psychiatrie (Habilitation) [21]
1893	Ernö Jendrassik	Universität Budapest	nyilvános rendkívüli tanár – idegkórtan (mimořádný profesor neurologie) [17]
1893	Károly Schaffer	Universität Budapest	Privatdocent für Nervenpathologie [18]
1894	Emil Redlich	Universität Wien	Neuropathologie (Habilitation) [33]

v dnešní Viničné ul. č. 9 [13], kde klinika sídlí dodnes (a od května 1945 také v sousední budově bývalého kláštera Sv. Kateřiny). Ale to už je jiný příběh [14].

Personální obsazení Haškovcovy kliniky

Mívá se za to, že Haškovcovou slabinou byl nedostatek spolupracovníků, že – na rozdíl od svého nástupce Kamila Hennera – neměl žáky a nevytvořil školu. Situace však není tak jednoznačná. Pro období 1926–1936 se v univerzitním archivu nedochovala klinická agenda, personální obsazení však lze rekonstruovat ze seznamů přednášek a osob Univerzity Karlovy (tab. 2) [5,7]. Je z nich patrné, že navzdory všem prostorovým omezením a těžkostem při získávání honorovaných pracovních míst se lékařský personál Haškovcovy kliniky rozrostl na šest asistentů (3 placené a 3 neplacené) a 3 pomocné vědecké síly (obvykle obsazované studenty lékařské fakulty. Zapojování studentů na místech lékařů tehdy bylo běžnou praxí – jak s typickým humorem zmiňuje ve svých pamětech prof. Vladimír Vondráček; během 5. ročníku studia roku 1918 začal docházet do Haškovcovy ambulance „jako neplacený zástupce neplaceného zástupce neplaceného asistenta" a dále píše „Haškovec přicházel skoro denně, když nepřišel, ordinoval jsem sám." [12]. Kromě míst přidělených fakultou procházelo Haškovcovou klinikou množství stážistů, kteří byli od roku 1930 zaznamenáváni v „Knize Externistů", čítající 37 jmen od 1930 do 1937 (obr. 6) [11]. Mnozí z lékařů, kteří prošli klinikou, pokračovali akademickou kariérou, šest se stalo profesory či docenty neurologie (Šebek, Klimková, Černáček, Bena, Šimek, Wiener) a dlouhodobými stážemi na Haškovcově klinice prošli i pozdější známí psychiatři (Skaličková, Apetauer, Vymětal) (tab. 2). V Kášově přehledu se mezi Haškovcovými žáky navíc nachází jméno doc. MUDr. Huberta Procházky [1]. Jiné zdroje však u něj spojení s neurologickou klinikou neuvádějí. V seznamech osob Karlovy Univerzity se MUDr. Hubert Procházka objevuje od roku 1913 do roku 1929 výlučně na klinice psychiatrické, zprvu jako nehonorovaný, později honorovaný asistent a docent psychiatrie a neuropatologie [5].)

Za zmínku stojí vysoké zastoupení žen na Haškovcově klinice (tab. 2, obr. 6). Patřila mezi ně i prof. MUDr. Eliška Klimková-Deutschová (1906–1981), pozdější přednostka Neurologické kliniky LF UK v Plzni (v knize externistů pod dívčím jménem MUDr. Ella Folkmannová) či profesorka psychiatrie MUDr. Olga Skaličková (1906–1969) [5,11].

Jádrem kontinuity kliniky byl MUDr. Jan Šebek (1895–1959), který získal asistentské místo již v červenci 1918 ještě jako medik (promoval 1920) a na klinice působil i jako docent (1927) a mimořádný profesor (1933) [5]. Po Haškovcově odchodu do penze v roce 1936 byl považován za jeho přirozeného nástupce, ale byl pověřen pouze zastupováním a novým přednostou byl v roce 1937 jmenován stejně starý Kamil Henner, v té době rovněž profesor. Rozhodly Hennerovy kvality odborné a vědecké, ale zřejmě i silnější podpora z profesorského sboru fakulty [2,12]. Prof. Šebek odchází z kliniky do soukromé praxe a v roce 1952 se stává přednostou nově ustavené neurologické kliniky nemocnice na Královských Vinohradech [2]. Jinak se však po příchodu nového přednosty personální složení kliniky zásadněji nezměnilo. Na místech honorovaných asistentů zůstali MUDr. Šarič a MUDr. Černáček, k nim přibyl MUDr. Václav Piťha, na nehonorovaných asistentských místech zůstali MUDr. Bena a MUDr. Vinařová a teprve postupně přicházeli další Hennerovi budoucí spolupracovníci [5,10].

Ladislav Haškovec, první docent neurologie

Traduje se, že Ladislav Haškovec byl prvním docentem neuropatologie v českých zemích a v celém Rakousku-Uhersku [3,12]. Nyní tento údaj vidíme i v Haškovcově vlastním zápisu do pamětní knihy Neurologické kliniky (obr. 1) [10]. Ačkoli není třeba o této informaci pochybovat, bude vhodné ověřit ji jednou provždy i v příslušných archivech.

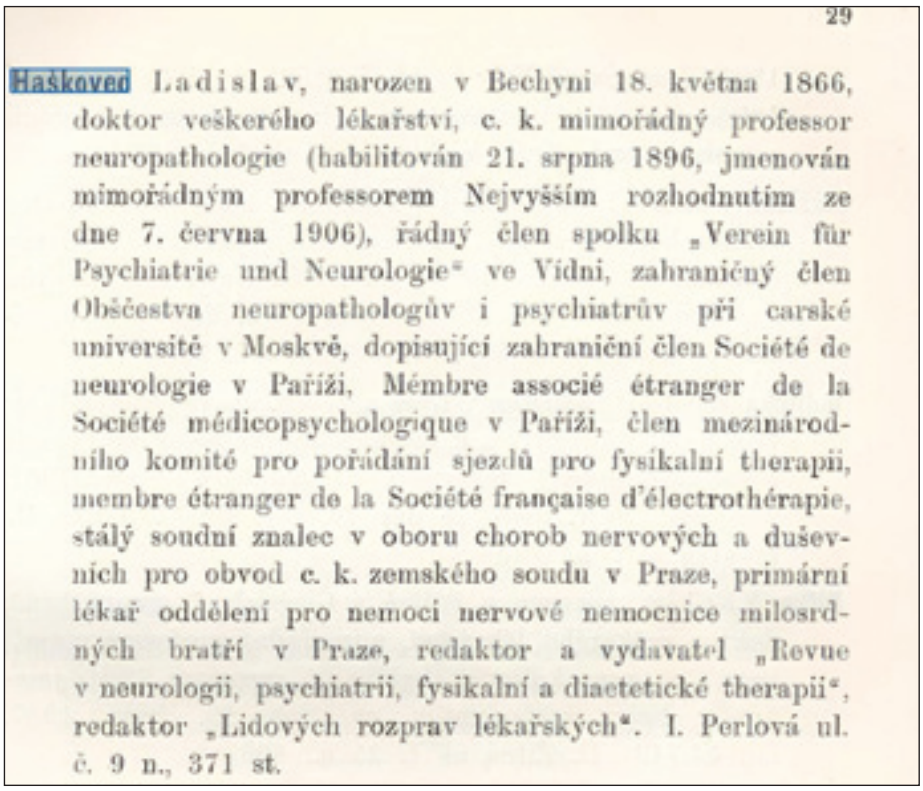
Seznam osob UK potvrzuje, že MUDr. Ladislav Haškovec byl habilitován z neuropatologie skutečně jako první na české Karlo-Ferdinandově univerzitě (dne 21. 8. 1896) [5]. Nejbližším dalším habilitovaným byl MUDr. Antonín Heveroch (20. 12. 1899), ale u něj je na prvém místě uveden habilitační obor psychiatrie. Dalšími lékaři habilitovanými čistě z neuropatologie byli až MUDr. Kamil Henner (15. 6. 1927) a MUDr. Jan Šebek (17. 12. 1927).

Fakt, že Haškovec byl habilitován z neuropatologie jako ze samostatného oboru, je třeba zdůraznit. Neurologie se totiž v druhé polovině 19. století formovala především na

proLékaře.cz | 3.11.2026

půdě vnitřního lékařství a psychiatrie. Jako podobor interny ji chápal Josef Thomayer (1853–1927), který sám též stážoval na Charcotově klinice a vedl k neurologii i své žáky, z nichž se neurologii věnovali (aniž by však usilovali o habilitaci v tomto oboru) zejména Josef Pelnář (1872–1964) a Ladislav Syllaba (1868–1930). Ten se pak stal mentorem Kamila Hennera a umožnil vznik neurologického oddělení v rámci své kliniky. Na psychiatrické klinice německé Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze zase figuruje Arnold Pick (1851–1924), jehož následovníci vesměs získávali titul Privatdozent für Psychiatrie und Nervenkrankheiten [15].

V Praze je tedy vše jasné, ale zbývá zjistit, jak to bylo s habilitacemi z neurologie nebo neuropatologie v dalších zemích císařství. Před lety jsem se ptal přednostů několika rakouských neurologických klinik na první habilitované neurology na jejich univerzitách. Haškovcovo jméno přijímali zdvořile, ale zdrženlivě, a uváděli jména rakouských průkopníků oboru, kteří podle jejich názoru byli habilitováni dříve. V archivu vídeňské univerzity se v digitalizovaném přehledu akademických hodností pro roky 1872–1895 nacházejí čtyři nositelé titulu soukromého docenta v neuropatologii nebo odpovídajícím oboru [16],

29

Haškovec Ladislav, narozen v Bechyni 18. května 1866, doktor veškerého lékařství, c. k. mimořádný professor neuropathologie (habilitován 21. srpna 1896, jmenován mimořádným professorem Nejvyšším rozhodnutím ze dne 7. června 1906), řádný člen spolku „Verein für Psychiatrie und Neurologie“ ve Vídni, zahraničný člen Obščestva neuropathologův i psychiatrův při carské université v Moskvě, dopisující zahraniční člen Société de neurologie v Paříži, Mémbre associé étranger de la Société médicopsychologique v Paříži, člen mezinárodního komité pro pořádání sjezdů pro fysikalní therapii, membre étranger de la Société française d'électrothérapie, stálý soudní znalec v oboru chorob nervových a duševních pro obvod c. k. zemského soudu v Praze, primární lékař oddělení pro nemoci nervové nemocnice milosrdných bratří v Praze, redaktor a vydavatel „Revue v neurologii, psychiatrii, fysikalní a diaetetické therapii“, redaktor „Lidových rozprav lékařských“. I. Perlová ul. č. 9 n., 371 st.

Obr. 7. Záznam Ladislava Haškovce v Seznamu osob a ústavů c.k. České university Karlo-Ferdinandovy v Praze 1907–1908.

Fig. 7. Entry for Ladislav Haškovec in the Register of Persons and Institutes of the Imperial and Royal Czech Charles-Ferdinand University in Prague, 1907–1908.

Tab. 4. Proměny názvu Haškovcovy „Revue“

Roky (od–do)	Název periodika	Vydavatel / nakladatel
1904–1910	Revue v neurologii, psychiatrii, fysikální a diaetetické therapii	Lad. Haškovec (nákladem vlastním).
1911–1913	Revue v neuropsychopatologii, therapii, veřejné hygieně a lékařství sociálním	
1914–	Revue v neuropsychopathologii, therapii, fysikalní medicině, veřejná hygieně a lékařství sociálním.	
1915–1916	Revue. Neuropsychopathologie, therapie, fysikalní medicina, veřejná hygiena, lékařství socialní, dědičnost a eugenika.	
1917	Revue. Neuropsychopathologie, therapie a fysikalní medicina, veřejná hygiena, lékařství socialní, dědičnost a eugenika. (Orgán české společnosti pro fysikalní medicinu a české eugenické společnosti v Praze.)	
1918–1922	Revue. Neuropsychopathologie, lékařství sociální, dědičnost a eugenika, therapie. (Orgán české eugenické společnosti v Praze.)	
1923	Revue. Neuropathologie, psychiatrie, terapie, lékařství sociální	
1924–1936	Revue v neurologii a psychiatrii: věstník kliniky chorob nervových a klinik psychiatrických Univerzity Karlovy a Komenského	Lad. Haškovec (1924–1936); Tožičkovo nakladatelství (1935–1936)
1938–1955	Neurologie a psychiatrie Česko-slovenská: pokračování Revue v neurologii a psychiatrii založené prof. Dr. Lad. Haškovcem	Mladá generace lékařů při Ústřední jednotě československých lékařů
1956–1972	Československá neurologie	Zdravotnické nakladatelství; Avicenum
1973–1992	Československá neurologie a neurochirurgie: časopis Neurologické společnosti	Praha: Avicenum
1993–2006	Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie: časopis českých a slovenských neurologů a neurochirurgů	Česká lékařská společnost J. E. Purkyně
2007–dosud	Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie	Medica Healthworld, Brno (2007–2009); Ambit Media, Brno (2010–2019); Care Comm s.r.o., Praha (2020–)

proLékaře.cz | 3.11.2026

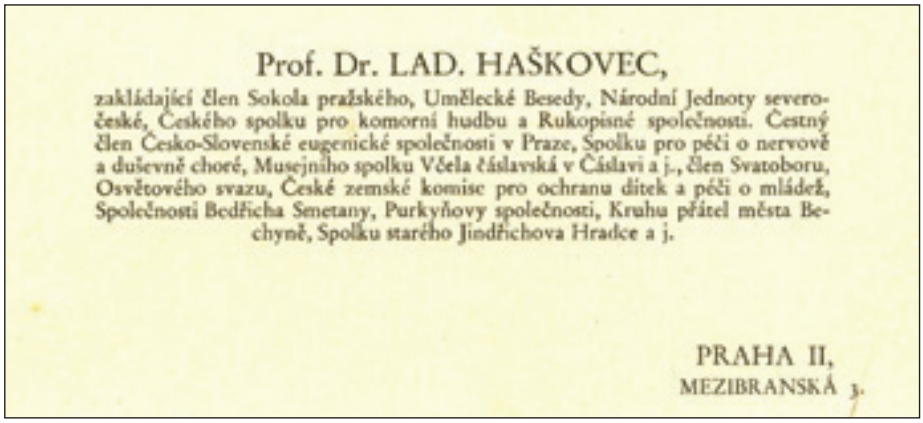

Obr. 8. Výřez ze skupinové fotografie účastníků 1. mezinárodního neurologického kongresu v Bernu (1931).

Přední řada zleva: Charles S. Sherrington, Bernard Sachs, Ivan Petrovič Pavlov, Ottorino Rossi, Ladislav Haškovec, …, Ludvig Puusepp (z pozůstalosti MUDr. Theodora Dosužkova, se svolením Anastazie Kopřivové).

Fig. 8. Detail of a group photograph of participants at the First International Neurological Congress, Bern, 1931.

Front row, from left: Charles S. Sherrington, Bernard Sachs, Ivan Petrovich Pavlov, Ottorino Rossi, Ladislav Haškovec, …, Ludvig Puusepp (estate of MUDr. Theodor Dosužkov, published with permission of Anastazie Kopřivová).

Prof. Dr. LAD. HAŠKOVEC,

zakládající člen Sokola pražského, Umělecké Besedy, Národní Jednoty severočeské, Českého spolku pro komorní hudbu a Rukopisné společnosti. Čestný člen Česko-Slovenské eugenické společnosti v Praze, Spolku pro péči o nervově a duševně choré, Musejního spolku Včela čáslavská v Čáslavi a j., člen Svatoboru, Osvětového svazu, České zemské komise pro ochranu dítek a péči o mládež, Společnosti Bedřicha Smetany, Purkyňovy společnosti, Kruhu přátel města Bechyně, Spolku starého Jindřichova Hradce a j.

PRAHA II,
MEZIBRANSKÁ 3.

Obr. 10. Vizitka Ladislava Haškovce (z archivu rodiny, se svolením).

Fig. 10. Ladislav Haškovec's business card (family archive, published with permission).

Obr. 9. Prof. Ladislav Haškovec (vpravo) a Prof. Ludvig Puusepp, před budovou Kliniky pro choroby nervové na Karlově, cca 1930 (z archivu Neurologické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze).

Fig. 9. Prof. Ladislav Haškovec (right) and Prof. Ludvig Puusepp in front of the University Department of Neurology at Karlov, circa 1930 (Archive of the University Department of Neurology, First Faculty of Medicine, Charles University and General University Hospital in Prague).

další tři jména byla nalezena v jiných zdrojích [17–19] (tab. 3). Haškovec zřejmě většinu z nich znal, některé možná i osobně. Důvodem, proč jejich docentury nebral v úvahu, může být skutečnost, že nepraktikovali klinickou neurologii. Odborný a vědecký zájem Freuda a Wagnera-Jauregga se zaměřoval na pomezí psychiatrie, Rosenthal, Obersteiner, Schaffer a Redlich byli známí především jako výzkumníci v experimentální neurofyziologii, neuroanatomii, neuropatologii a histologii [16,19–21]. Emil Redlich (1866–1930) se ovšem také zasloužil o osamostatnění neurologie od psychiatrie na vídeňské univerzitě. Ernö Jendrassik (1858–1921) sehrál podobnou úlohu na univerzitě v Budapešti [17], ale byl původně internista a jeho habilitace v neurologii (stejně jako Schafferova) není dohledatelná v univerzitních archivech a vyplývá jen ze sekundárních zdrojů, možná i proto, že systém akademických hodností v Uhersku byl odlišný od zbytku monarchie [18].

Ladislavu Haškovcovi tedy v každém případě po právu přísluší označení prvním docentem neurologie v českých zemích. Nepochybné je i to, že spolu s Redlichem a Jendrassikem patřil mezi průkopníky neurologie jako samostatného klinického oboru v Rakousku-Uhersku.

Zbývá zodpovědět otázku, zda je neuropatologie totéž, co dnešní neurologie. Jasnou odpověď přináší nedatovaný zápis v pamětní knize kliniky z jara 1938, ověřitelný v archivu Karlovy univerzity [22,23]: „Na návrh prof. Hennera v profesorském sboru byl změněn i oficiálně název našeho oboru vědního na neurologie místo dřívějšího neuropathologie. Tato změna byla schválena ministerstvem. Posavadní název neuropathologie byl opuštěn pro těžkopádnost a nelogičnost názvu [10].“

Zahraniční publikace a mezinárodní kontakty

Ladislav Haškovec byl korespondujícím členem řady zahraničních lékařských společ-

proLékaře.cz | 3.11.2026

ností [24] (obr. 7) a jeho jméno se objevuje v záznamech z jejich jednání. V listopadu 1901 referoval na zasedání Société de Neurologie de Paris o klinickém obrazu motorického neklidu, téhož roku publikoval článek „L'akathisie" v pařížské Revue neurologique [25] a v roce 1903 se k tématu vrátil další prací [26]. Dodnes se Haškovcovo jméno občas objeví v literárních referencích právě ve spojení s akatizií [27]. Publikoval i v německojazyčných periodikách a sbornících, například k problematice obsesí [28] či o eugenickém hnutí [29]. Udržoval hojné osobní styky se zahraničními kolegy, s nimiž se znal z Paříže nebo z mezinárodních konferencí (obr. 8). Archivně doložený je dlouhodobý kontakt s estonským neurologem a neurochirurgem Ludvigem Puuseppem (1875–1942), spoluzakladatelem světové neurochirurgie. V osobním fondu L. Puuseppa je evidováno šest dopisů Ladislava Haškovce z let 1906–1936 (ve francouzštině) [30] a také máme doklad o Puuseppově osobní návštěvě u Haškovce na Karlově (obr. 9). Haškovcova neurologická klinika tedy nebyla izolovaným pracovištěm, nýbrž součástí širší evropské odborné sítě první třetiny 20. století.

Veřejné aktivity

Další Haškovcovy odborné, veřejné a společenské aktivity překračovaly úzký oborový zájem. Významným nástrojem komunikace v neurologii i dalších oborech mu byl časopis Revue v neurologii a psychiatrii, který sám založil a od roku 1904 do roku 1923 vydával vlastním nákladem, později též za podpory Ministerstva školství a národní osvěty. Názvy Revue se zvláště v prvních letech často měnily a odrážely šíři Haškovcova záběru zahrnujícího i veřejnou hygienu, sociální lékařství a eugeniku (tab. 4) [31]. Vlastním nákladem vydával také „Lidové rozpravy lékařské", popularizační edici zaměřenou na informování laické veřejnosti v duchu dobových trendů zdravotnické osvěty. Byl zakladatelem a čestným členem České eugenické společnosti, zakladatelem Společnosti pro potírání chorob pohlavních a aktivním členem řady dalších odborných společností a nejrůznějších spolků (obr. 10).

Zvláštní poznámku si zaslouží Haškovcův zájem o eugeniku. Kromě hledání způsobů, jak ozdravit populaci a zabránit šíření závažných onemocnění, přesahovala Haškovcova motivace dobové trendy a je vlastně překvapivě aktuální i s ohledem na dnešní pojetí genetických a epigenetických faktorů: „Na klinice Charcotově byla to především heredita, po které se v etiologii vždy co nejbedlivěji pátralo. Důležitý moment heredity v etiologii chorob nervových ale nesmí nás odvraceti i od jiných příčin souběžných neb dokonce hlavních. Charcot připouštěl tzv. agents provocateurs (infekční nemoci, trauma, nachlazení atd.), ale heredita byla mu momentem vůdčím [6]."

Závěr

Životní cíl, vybudování neurologické kliniky, se Ladislavu Haškovcovi splnil příliš pozdě a v podobě, která neodpovídala jeho představám. Nepodařilo se mu získat pro kliniku vlastní budovu plně odpovídající potřebám lůžkové a ambulantní péče i výuky oboru. Nebylo mu dopřáno dožít se úspěchů svých žáků a poválečného rozvoje neurologie. Přesto mu patří všeobecné uznání nejen jako zakladateli první samostatné neurologické kliniky, ale především za vznik a rozvoj neurologie jako samostatného oboru v Československu. Opět nezbývá než citovat prof. Kamila Hennera: „Haškovcovo jméno bude proto vyslovovati český neurolog s procítěnou úctou a vděčností [32]".

Poděkování

Autor děkuje za cenné podněty k tématu následujícím osobám: plk. v. v. Mgr. Radek Galaš, ředitel Muzea Policie České republiky; Ing. Ladislav Haškovec; Ing. Zbyněk Haškovec; Anastazie Kopřivová; JUDr. Mgr. Iveta Valová, Muzeum Policie České republiky.

Konflikt zájmů

Autoři deklarují, že v souvislosti s předmětem studie nemají žádný konflikt zájmů.

Literatura

1. Káš S. Historie české neurologie v datech do roku 1945. Neurol Praxi 2005; 4 :231–234.
2. Hlaváčková L. Počátky neurologie na pražských lékařských fakultách (do 2. světové války). Acta Univ Carol Hist Univ Carol Prag 2019; 59(2): 11–42.
3. Šebek J. Prof. L. Haškovec. Rev V Neurol Psychiatr 1926; 23: 129–140.
4. Růžička E. 100 let České a slovenské neurologie a neurochirurgie – pocta Ladislavu Haškovcovi (1866-1944). Cesk Slov Neurol N 2004; 67/100(1): 4–5.
5. Stav osob při c.k. české Karlo-Ferdinandské universitě v Praze (včetně pozdějších názvů, 1882–1998). [online]. Dostupné z: https://kramerius.cuni.cz/uk/periodical/uuid:91a1f28a-b678-42e9-a32b-c9c6f99182e9.
6. Haškovec L. Zápisky z Paříže. Praha: Nákladem vlastním 1895.
7. Seznam přednášek, kteréž se konati budou na c.k. české Universitě Karlo-Ferdinandské v Praze (včetně pozdějších názvů, 1882–1949). [online]. Dostupné z: https://www.digitalniknihovna.cz/cuni/periodical/uuid:396f6243-c1f8-4b19-a467-afa08f5090c2.
8. Šebek J. Životní ideál profesora Haškovce – česká klinika pro choroby nervové. Rev V Neurol Psychiatr 1931; 28: 113–126.
9. Šebek J. Malé vzpomínky na velkou práci. Časopis Lékařů Čes 1941; 80: 807–810.
10. Pamětní kniha Neurologické kliniky. Archiv Neurologické kliniky LF UK a VFN v Praze (1940–).
11. Externisté a frekventanti kliniky a ambulatoria pro choroby nervové (archiv Neurologické kliniky 1. LF UK a VFN).
12. Vondráček V. Konec vzpomínání. Praha: Avicenum 1988.
13. Brázda O. Dům Na Křižovatce – sídlo první české zubní kliniky. Prakt Zub Lékařství 2017; 65: 8–12.
14. Havránková P, Förstl H, Růžička E. Život a smrt prof. Kurta Albrechta – posledního přednosty Psychiatricko-neurologické kliniky Německé Karlovy Univerzity v Praze. Cesk Slov Neurol N 2025; 88/121(5): 316–324.
15. Personalstand der K.k. deutschen Karl-Ferdinands-Universität zu Prag. [online]. Available from: https://www.digitalniknihovna.cz/cuni/.
16. Übersicht der Akademischen Behörden an der K. K. Universität zu Wien. 1875–1890, 1890-1895. [online]. Available from: https://www.digital.wienbibliothek.at/wbrobv/periodical/.
17. Jendrassik Ernő. [online]. Available from: https://hu.wikipedia.org/wiki/Jendrassik_Ern%C5%91.
18. Baran B, Bitter I, Fink M et al. Károly Schaffer and his school: the birth of biological psychiatry in Hungary, 1890–1940. Eur Psychiatry J Assoc Eur Psychiatr 2008; 23(6): 449–456.
19. Rosenthal, Moritz. In: The Jewish Encyclopedia. New York: Funk & Wagnalls Company 1901.
20. Deutsche Biographie. Redlich E. [online]. Available from: https://www.deutsche-biographie.de/gnd117746789.html.
21. Geschichte der Universität Wien. [online]. Available from: https://geschichte.univie.ac.at/de/personen/.
22. Fond LF UK 1883–1953. Spisy děkanátu 1938. Č. j. 1100 a 2513 (žádost prof. K. Hennera o zavedení termínu „neurologie"; vyřízení MŠNO, únor–květen 1938).
23. Svobodný P. Pražské neurologické kliniky v letech (1936) 1938–1945. Acta Univ Carol Hist Univ Carol Prag 2019; 59(2): 43–68.
24. Société Française de Neurologie. Historique et membres correspondants (fin XIXe–début XXe siècle). Paris: Société Française de Neurologie. [online]. Available from: https://www.sf-neurologie.org.
25. Haškovec L. L'Akathisie. Rev Neurol 1901; 9: 1107–1109.
26. Haškovec L. Nouvelles remarques sur l'akathisie. Nouv Iconogr Salpêtrière 1903; 16: 287–296.
27. Mohr P, Volavka J. Ladislav Haskovec and akathisia: 100th anniversary. Br J Psychiatry 2002; 181(6): 537–537.
28. Haškovec L. Beitrag zur Kenntniss der Zwangsvorstellungen. Int. Congr. zu Paris 1900. Neurol Cent 1901; 428.
29. Haškovec L. Moderne eugenische Bewegung. Wien Klin Rundsch 1912; 26(39–42): 609–611; 625–627; 643–645; 659–661.
30. Puusepp L. Fond 39. Haškovec, Ladislav – 6 kirja L. Puusepale (Praha, 10. 5. 1906–14. 9. 1936).
31. Revue v neuropsychopathologii, therapii, veřejné hygieně a lékařství sociálním (včetně pozdějších názvů, 1904–1923). [online]. Dostupné z: https://kramerius.medvik.cz/search/i.jsp?pid=uuid:MED00177660-29039bc1-2560-4189-959a-b61eed44f12f.
32. Henner K. Prof. Dr. Ladislav Haškovec. Neurol Psychiatr Čes 1944; 7: 2–4.
33. Savvaidou NE, Triarhou LC. Sesquicentennial Tribute to Emil Redlich (1866–1930), The 'Embodied Conscience of Neurology'. Eur Neurol 2016; 76(5–6): 267–277.